

Plenum

Onsdag 3.6.2026 kl. 14.00—16.55

12. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män

Regeringens proposition RP 39/2026 rd

Lagmotion LM 7/2024 rd

Utskottets betänkande AjUB 3/2026 rd

Andra behandlingen

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 12 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen lagförslaget och kan nu godkännas eller förkastas.

Ledamot Garedeu, varsågod.

Debatt

15.41 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Raskaana olevien ja pienten lasten äitien syrjimiseen on tärkeää puuttua työpaikoilla, kuten tehdään tässä hallituksen esityksessä, jonka mietintöä nyt käsittelemme. Yhtä lailla äitien oikeuksia ja perheiden valinnanmahdollisuuksia tulisi vahvistaa myös koko yhteiskunnassa muuallakin kuin vain työelämässä. Jotta Suomi pysyisi jatkossakin kansakuntana ja ylipäätään maailmankartalla, Suomi tarvitsee lisää suomalaisia vauvoja ja syntyvyyden nostamista, eikä missään tapauksessa lisää maahanmuuttajia. Meidän on luotava Suomeen raskaus- ja perheystävällinen ilmapiiri. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että myös vanhempainvapaiden jälkeen perheitä tuetaan taloudellisesti niin, että he voivat halutessaan hoitaa omia lapsiaan kotona, kun lapset ovat vielä pieniä.

STM:n työryhmä antoi hiljattain aivan käsittämättömän ehdotuksen kotihoidon tuen lakkauttamisesta. Työryhmän mukaan nykyinen tuki tulisi lopettaa ja pidentää sen sijaan vanhempainvapaita muutamalla kuukaudella, jotta äidit saataisiin aikaisemmin mukaan työelämään ja lapset varhaiskasvatukseen piiriin. Minusta tämä on sairasta ja surullista. Vastustan esitystä jyrkästi, en voi millään tavalla sitä kannattaa. Onneksi se ei tässä esityksessä millään tavalla ole mukana tietenkään.

Ehdotus, minkä tämä STM:n työryhmä antoi, on täysin sosialistista politiikkaa ja ajatusmaailmaa, missä lapset halutaan liian aikaisin erottaa läheisistä suhteista ja viedä pois perheiltä valtion kasvatettaviksi megapäiväkoteihin. Ei siis ihme, että SDP kannattaa esitystä ja on ajanut samaa jo aiemminkin. Myös kokoomus on ilmaissut hyväksyntänsä työryhmän ehdotukselle. He eivät taas näe pienen lapsen inhimillisiä tarpeita, vaan keskittyvät kylmästi ja lyhytnäköisesti suuryritysten menestykseen, markkinoihin ja uraputkiin.

Päätökset tulisi aina ehdottomasti tehdä lapsen etu edellä. Se on pitkällä aikavälillä myös koko kansakunnan etu. Alle 3-vuotiaan lapsen paras paikka on kasvaa kotona, eikä todel-

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

lakaan missään hälyisissä päiväkodeissa tiheästi vaihtuvine hoitajineen. Lapsi kuormittuu liian suurissa päiväkotiryhmissä, joihin heidät laitetaan liian varhaisessa vaiheessa. Stressi purkautuu esimerkiksi aggressiivisuutena. Hoitajilla ei ole aina aikaa huomioida jokaisen lapsen tarpeita riittävän nopeasti, mikä luo turvattomuutta ja on vahingollista lapsen kiintymyssuhteen muodostumiselle. Erityisesti alle 3-vuotiaat eivät tarvitse edes mitään pedagogista ohjelmaa, vaan tiiviin suhteen omaan läheiseensä. Tutkimukset osoittavat, että varhainen vanhemman läsnäolo tukee lapsen sosioemotionaalista kehitystä ja luo pohjan myös tulevalle oppimiselle.

Ensimmäisten ikävuosien aikana luodaan pohja ihmisen perusturvallisuudelle, minäkuvalle ja tuleville ihmissuhteille. Pienen lapsen ja omien vanhempien välinen läheinen ja pysyvä suhde, jossa lapsen tarpeisiin vastataan, on äärimmäisen tärkeä lapsen kehitykselle. Turvallisesti kiintynyt vauva voi luottaa siihen, että häntä kuunnellaan ja autetaan, kun hän ilmaisee tunteensa. Vauvana turvallisesti kiintynyt kykenee aikuisena luottamaan muihin ihmisiin, ilmaisemaan tunteitaan sekä kestävästi omaan lapsensa tarvitsevuutta ja avuttomuutta sekä toimimaan tämän parhaaksi. Mitä tasapainoisempia ja terveempiä aikuisia haluamme nähdä, sitä enemmän meidän tulisi panostaa siihen, että suomalaisten lasten elämän alku tukisi mahdollisimman hyvin heidän tasapainoista kehitystään ja terveyttään.

Vielä muutama sana taloudesta. Lasten hoitaminen päiväkodeissa maksaa paljon enemmän kuin kotihoidon tuen maksaminen niille perheille, jotka haluavat kasvattaa itse lapsensa kotona. Yhden lapsen kustannus jyvaskyläläisessä päiväkodissa on 15 500 euroa vuodessa. Kustannus kotihoidon tuesta vuoden ajalta on noin kolmasosa siitä. Jos vielä useammat perheet valitsisivat hoitaa pienet lapset kotona, voitaisiin vähentää varhaiskasvatuspaikkoja sekä painetta rekrytointeihin ja muihin investointeihin, mistä saataisiin taas lisää säästöjä.

Arvoisa puhemies! Sen sijaan, että edes puhutaan kotihoidon tuen lakkauttamisesta, tulisi siis suunnan olla täysin toinen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä. [Välihuutoja vasemmalta ja keskeltä]

15.47 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Siellä vasemmalta reunalla: siellä vasemmallalla alhaalla on nappi, niin sitten saa ihan omia puheenvuoroja. Mutta ihan kiva, että joku myös kannustaa ja huutelee sieltä, kun Hännisen Juha tulee tänne.

Mutta sanon ihan alkuun sen kaikista tärkeimmän asian, että lapset elävät isän ja äidin välisestä rakkaudesta. Se on se iso juttu, ja sillä ei auta politikoida kenenkään enempää. [Tuomas Kettunen: Olipa kauniisti sanottu!]

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse siitä, millaisen viestin me annamme perheille, vanhemmille ja erityisesti lapsille. Liian moni suomalainen on tähän asti joutunut pelkäämään sitä hetkeä, kun kertoo raskaudesta tai perhevapaasta. On pelätty, päättykö määräaikainen työ, jatkuuko toimeentulo, maksaako perheellistyminen uran. Tämä laki puuttuu tähän turvattomaan tilanteeseen työmarkkinoilla. Selkeytetään säätelyä. Pelko ei kuulu osaksi turvallista arkea. Se ei sovi turvallisiin koteihin.

Arvoisa puhemies! Me jaamme huolen raskaus- ja perhevapaasyrjinnän yleisyydestä. Siksi puutemme tähän nyt konkreettisin toin.

Ensinnäkin raskauden, vanhemmuuden ja perhehuoltovelvollisuuden suoja kirjoitetaan tasa-arvolakiin entistä selkeämmin. Syrjintä kielletään nimenomaisesti myös määräaikai-

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

sessä työsuhteessa. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on täydentänyt esitystä selkeämmin säädöksiin, jotta se kattaisi niin tilanteen, jossa määräaikaisessa palvelusuhteessa oleva on ilmoittanut työsopimuslain raskaus- ja perhevapaisiin kytkeytyvästä vapaasta, kuin tilanteen, jossa hän on käyttänyt tällaista vapaata. Näin oikeudet eivät ole hajautettuihin useisiin lakeihin vaan löytyvät helposti. Ne eivät koske vain osaa työelämässä, vaan ne koskevat aivan kaikkia. Se lisää perheiden oikeusturvaa, sillä jokaisen on helpompi tunnistaa nuo katalat syrjinnän muodot ajoissa.

Toiseksi myös oikeussuoja paranee, kun aikaa puuttua epäkohtiin on enemmän eikä oikeuden hakeminen kaadu määräaikoihin.

Lopulta yhtenä tärkeimmistä muutoksista työnantajalle tulee velvollisuus perustella kirjallisesti, miksi työsuhdetta ei jatketa, jos työntekijä on ilmoittanut raskaudesta tai perhetilanteesta. Tämä lisää avoimuutta ja takaa sen, että perusteet kestävät päivänvalon.

Arvoisa puhemies! Kyse on perustavalla tavalla tasa-arvosta ja väkivallasta. Taloudellinen epävarmuus ja syrjintä lisäävät perheiden haavoittuvuutta. Kun perheellä on turvaa, myös konfliktit ja väkivallan riskit vähenevät. Turvallinen perhe on paras kasvuympäristö lapselle.

Myös tämän haluan sanoa teille ihan suoraan: lapset ovat lahja, lapsia ei tehdä, heitä saadaan. He ovat lahja paitsi vanhemmilleen myös koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Ilman lapsia ei ole tulevaisuutta, ei työvoimaa, ei hyvinvointia eikä Suomea. Siksi tämän lain viesti on niin tärkeä. Me emme rankaise perheellistymisestä vaan haluamme suojella sitä ja kannustaa siihen. Tämä esitys rakentaa vanhemmille työelämää, jossa lapsen saaminen ei sulje ovia vaan avaa tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.52 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kun tämä lapsiasia nousee tässä voimakkaasti esiin, niin voisi sanoa, että kun meillä on täällä ollut lainsäädäntöhankkeita, joissa on lisätty työelämän epävarmuutta ja määräaikaisuuksia, niin se taitaa olla isompi ongelma kuin se, mitä tässä nyt on nostettu esiin, koska ensinnä pitää saada niitä lapsia, ja sitten kun on epävarma työelämä, niitä lapsia ei kovin helposti siinä vaiheessa tehdä, vaan odotetaan parempia ja vakaampia aikoja, ja niitä lainsäädäntömuutoksia täällä meillä on ollut.

Tämä lakiesitys, joka tässä on ollut käsittelyssä, ja nämä muutokset ovat tältä osin tarpeellisia, mutta sillä ei pystytä vastaamaan kaikkiin niihin ongelmiin, mitä tässä on jo itse aiheutettu näillä työelämäheikennyksillä, joissa on lisätty raskaus- ja perhevapaasyrjintää ja irtisanomissuojan heikentämistä ja määräaikaisuuksia. Ne ovat kaikki tekijöitä, jotka ovat voimakkaampia toimenpiteitä ja aiheuttavat enempi epävarmuutta kuin tämä korjaa, mutta on hyvä, että tämäkin tehdään. Nämä muutokset vahvistavat nykyistä oikeuskäytäntöä, ne eivät tuo siihen mitään erityistä lisää ja mitään sellaista uutta, joka olisi iso, merkityksellinen asia. Ehkä merkittävin asia tässä on se asia, kun oikeuskäytäntö viedään lainsäädäntöön, ja sitten selvitysvelvollisuus siitä, jos määräaikaista työsuhdetta ei jatketa, jolloin joutuu sen selvityksen tekemään, mutta tässä esityksessä ei ole mitään määrämuotoa sen osalta eikä myöskään minkäänlaisia sanktioita.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi oppositio on tässä vahvistanut tätä lakiesitystä, ja äänestettiin jo tuossa ensimmäisessä käsittelyssä muun muassa hyvitysten korottamisesta ja myöskin sitten sellaisista asioista, että voisiko yksilö ja ammattiliitto viedä näitä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn, ja tämäntyyppisesti parannettaisiin ja helppo-

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

tettaisiin näitä oikeussuojakeinoja. Se olisi myös madallettu sillä tavalla, että kun siellä lausuntakunnassa niitä käsitellään, niin ne ovat paljon halvempia asioita käsitellä siellä kuin käräjäoikeudessa. Tällä tavalla olisi näitä asioita helpommin saatu käsiteltyä, ja sen osalta niitä muutoksia tehtiin, ja niistä jo tässä ekassa käsittelyssä äänestettiin.

Arvoisa puhemies! Esitän tässä yhteydessä, kun meillä on vastalauseen lausumaehdotukset:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla työnantajan 10 §:ssä säädetään selvityksen antamista koskevan velvollisuuden laiminlyönnistä ja asetetaan seuraamuksia.

”2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita koskevien kanneoikeuksien yhdenmukaistamista ja arvioi lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä asioiden saattamiselle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsitteilyyn sekä käynnistää mahdollisen lainsäädäntöhankkeen tasa-arvolain kokonais- tai osittaisuudistuksen yhteydessä.”

Eli tämäntyyppiset kaksi lausumaehdotusta on tässä nyt. Esitän niitä. Ne ovat työkaluja, joilla lainsäädäntöä jatkossa kehitettäisiin parempaan suuntaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.56 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Me käymme toista käsitelystä tästä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnöstä liittyen laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta, ja kun täällä on edustaja Garedeu tuonut myös kotihoidon tuen tähän keskusteluun esille, niin itse tuon tähän keskusteluun esille myös sen, herra puhemies, että Suomi ja Suomen Leijonat voittivat maailmanmestaruuden viime sunnuntaina jääkiekon maailmanmestaruuskilpailussa. Kyllä minun mielestäni vielä keskiviikkonakin sen voi todeta eduskunnan pöytäkirjaan, ja todeta, että mahtava juttu, että maailmanmestaruus tuli Suomeen. Ja vuosi 95: sehän oli ”never forget”, ei koskaan unohdeta sitä vuotta ysviis. Silloinhan myös elettiin lama-aikaa, lama-ajan jälkeistä aikaa. Pitää ihan tilastoja katsoa, miten paljon sitten lapsia lähti syntymään vuoden 95 jälkeen. Totean sen vain tähän alkuun, herra puhemies, ja totean myös toiseksi, että meidän kansanedustajien tulisi lukea vähintään yksi kirja kuukaudessa, nimittäin se sivistää. Yksi kirja kuukaudessa.

Sitten vielä kolmanneksi, kun me tämän mietinnön pohjalta tätä keskustelua käymme, niin — niin kuin edustaja Lyly tuossa esitti — meillä on täällä mietinnössä vastalause, ja siinä vastalauseessa on kaksi lausumaa, jotka edustaja Lyly luki. Minä kannatan näitä lausumia ja toivon, että mahdollisimman moni kansanedustajista sitten, kun me tästä asiasta äänestämme, näitä lausumaehdotuksia kannattaa.

Edustaja Garedeu nosti omassa puheenvuorossaan sen, että raskaus- ja perhemyönteistä ilmapiiriä tässä yhteiskunnassa tulisi edistää ja kehittää ja viedä eteenpäin. Nostitte myös kotihoidon tuen esille, ja olen teidän kansanne samaa mieltä: toivon, että sitten kun tulevaisuudessa näitä asioita mietitään, niin sinne kotihoidon tukeenkin sitten satsataan. Mutta, edustaja Garedeu, nyt me käymme keskustelua miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta, ja totta kai nämä asianmukaiset nostot ja ehdotetut muutokset, mitä on tuotu, ovat tarpeellisia, mutta vastaavatko nämä muutokset lopulta siihen ongelman laajuuteen riittäväällä tavalla, mitä hallitus on aikaisemmilla lainsäädäntömuutoksilla tehnyt perhevapaaseen ja raskaussyrjintään liittyviin asioihin?

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

Herra puhemies! Aina kun me kansanedustajat pidämme näitä puheenvuoroja, tässä edustaja Hännisenkin puheenvuorossa tulivat esille lapset ja nuoret, niin muistetaan katsoa tätä Waino Aaltosen tekemää teosta, mikä puhemiehen yläpuolella on. Sen teoksen nimi on Tulevaisuus, ja siellä lapsi vilkuttaa meille kansanedustajille. Edustaja Hänninenkin ja edustaja Garedeuwin, aina kun pidätte puheenvuoroja ja tämänkin hallituksen esityksiä puolustatte, niin muistakaa katsoa tuota lasta ja tulevaisuutta ja miettiä, menevätkö aina ne päätökset niin, että lasten ja nuorten tulevaisuus on turvattu.

Rouva puhemies! Herra puhemiehen aikana aloitin tämän puheenvuoron ja rouvan puhemiehen aikana lopetan ja totean vain loppuun, että on se mahtavaa, että Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden vuonna 2026. Syntyvyyskin saattaa lähteä jopa nousuun tällaisilla voitoilla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.00 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Yhdyn edustaja Kettusen ila-kointiin siitä, että Suomi todellakin voitti maailmanmestaruuden jääkiekossa. Se oli hieno asia. Ainoastaan sen totean vain hieman negatiivisena kulmana, että aina niitten pelien pitää tulla niin myöhään, että pitää valvoa hirveän myöhään, ja sitten aamulla, kun pitää nousta aikaisin, on vähän raskaampaa se herääminen. Mutta hieno juttu.

Arvoisa rouva puhemies! Raskaus- ja perhevapaasyrjintä on yksi sitkeimmistä tasa-arvo-ongelmista suomalaisessa työelämässä. Siksi on hyvä, että hallitus tuo asiaan liittyviä muutoksia tasa-arvolakiin. Tavoite on oikea. Ongelma on kuitenkin se, että hallituksen omat toimet vievät samaan aikaan työelämää täysin päinvastaiseen suuntaan.

Tämän esityksen tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelmakirjausta raskaus- ja perhevapaasyrjinnän tehokkaammasta ehkäisemisestä, mutta tosiasiaa esitys ei ihan täysin siihen pysty. Ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia, mutta ne ovat liian pieniä ja vaikutuksiltaan rajallisia suhteessa ongelman laajuuteen.

Samaan aikaan, kun hallitus kertoo torjuvansa raskaussyrjintää, se on heikentänyt työntekijöiden työsuhdeturvaa: irtisanomissuojaa on heikennetty, määräaikaisia työsuhteita ilman perustetta on lisätty. Juuri hallituksen omissa vaikutusarvioissa todetaan, että perusteettomien määräaikaisuuksien lisääminen kasvattaa määräaikaisten työsuhteitten määrää ja lisää myös raskaus- ja perhevapaasyrjinnän riskiä.

Tiedämme hyvin, mikä voi olla valitettavan yleinen syy sille, ettei määräaikaista työsuhdetta jatketa: se on työntekijän raskaus. Siksi hallituksen linja on ristiriitainen. Yhdellä kädellä väitetään ehkäistävän syrjintää ja toisella kädellä lisätään niitä rakenteita, jotka mahdollistavat syrjinnän. Hallitus siis vahvasti vetää pensselillä maalia ruosteen päälle, valitettavasti.

Arvoisa puhemies! Myös työnantajalle esitettävä selvitysvelvollisuus jää valitettavan heikoksi. Selvitykselle ei aseteta määrämukotoa, ja sen antamatta jättämisestä ei seuraa käytännössä mitään. Jos velvollisuuden laiminlyönnillä ei ole seuraamuksia, kyse on enemmän suosituksista kuin velvoitteista.

SDP katsoo, että selvitysvelvollisuuden rikkomisella tulee olla vaikutusta esimerkiksi syrjintähyvityksen määrään. Muuten lainsäädännöstä puuttuu uskottava kannustin toimia oikein.

Sama ongelma koskee hyvityksiä yleisemminkin. Hallitus ei esitä niiden korottamista, vaikka seuraamusten pitäisi olla aidosti pelotevaikutteisia. Jos syrjinnästä aiheutuvat kus-

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

tannukset ovat työnantajalle vähäisiä, ei lainsäädäntö myöskään tehokkaasti ehkäise syrjintää.

Arvoisa puhemies! Tasa-arvo työelämässä ei toteudu juhlapuheilla eikä pienillä teknisillä korjauksilla. Se toteutuu vain silloin, kun työntekijällä on riittävä turva, oikeussuoja ja mahdollisuus puolustaa oikeuksiaan. Siksi SDP esittää, että työnantajan selvitysvelvollisuuden laiminlyönnille säädetään seuraamukset ja että arvioidaan myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan laajentamista työelämän syrjintätapauksissa.

Jos hallitus todella haluaa ehkäistä raskaus- ja perhevapaasyrjintää, sen on tehtävä enemmän kuin vahvistettava nykyistä oikeuskäytäntöä. Tarvitaan aidosti vaikuttavia toimia, jotka parantavat työntekijöiden asemaa, eikä samaan aikaan heikennetä sitä muulla työelämlainsäädännöllä. Tässä esityksessä otetaan pieni askel eteenpäin. Valitettavasti hallituksen kokonaislinja vie useamman askeleen taaksepäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä tasa-arvoasia on meille tärkeä, ja olemmehan maailman tilaston mukaan tällä hetkellä toisena valtiona maailmassa. Islanti oli muistaakseni viimeisimmän mittauksen, sen kyseisen arvioinnin mukaan maailman tasa-arvoisin maa. Hyvä näin. Meillä, totta kai, on ongelmia näissä työelämätilanteissa miesten ja naisten välillä, ja ehkä siinä kärjistynein tapahtuma on tietenkin lapsiperheet, joille tämä työelämän paine aiheuttaa sitten sen, että lapsiperheet joutuvat yhä vaikeampiin tilanteisiin, kun hoitopaikat ovat mitä sattuu, ja sitten jos kotihoidon tukea varsinkin ruvetaan leikkaamaan, se johtaa sitten siihen, että omien vanhempien mahdollinen vaihtoehto on jäädä kotiin lapsia hoitamaan hetkeksi aikaa, ainakin silloin, kun lapset ovat pieniä. Kaikkihan me sen tiedämme, että pienelle, vastasyntyneelle lapselle äiti on ensimmäisen vuoden aikana aivan varmasti se maailman paras hoitaja, aivan ylivoimainen, aivan omaa luokkaansa. Isäkin siinä tarvitaan, ja sisaruksiakin tietysti ja sitä lähimpiä.

Se on Suomessa valitettavasti näin, että me olemme eduskunnan päätöksillä heikentäneet lapsiperheiden asemaa viimeisen 20 vuoden aikana rajusti liittyen vaikka lapsilisiin taikka tämän päivän nykyaikaiseen, kuten edustaja Keskisarja sanoi, aikalaishulluuteen liittyviin energiapoliittisiin ratkaisuihin, jotka ovat nostaneet energian hinnan niin älyttömän korkealle, josta suurin kärsijä on lapsiperheet. Kaikki me sen tiedämme, että missä perheessä on lapsia, niin siellä paljon pestään pyykkiä ja laitetaan ruokaa ja siivotaan ja niin edelleen. Kaikki kuluttaa sähköä, kaikki kuluttaa lämpöä, ja sitten kaiken lisäksi vielä tulee se tilanne, että se energian hinnan nousu heijastuu kaikkiin tuotteisiin ja kaikkiin palveluihin, mitä meillä ikinä on markkinoilla saatavissa, mitä ympärillämme näemme.

Viimeisenä vakavana asiana näen sen, että palveluja on maaseutukunnissa vähennetty. Se on karu totuus sosiaali- ja terveysturvan jälkeen tapahtuneena tosiasiana. Esimerkiksi kotimaakunnassani Pohjois-Karjalassa on neljä terveyskeskusta pistetty kiinni, ja suurin kärsijä siinä tietenkin ovat vanhuksset, jotka tarvitsevat elämänsä loppuvaiheessa yhä enemmän sosiaali- ja terveysturva- ja palveluita, mutta ennen kaikkea lapsiperheet, jotka myös tarvitsevat lapselle mahdollista lääkäriapua tai hoitajan apua silloin, kun tilanne on vaikea, että omin avuin ei selviä. Elikkä Suomen yhteiskuntaan olemme onnistuneet rakentamaan sellaisia rakenteita, että ei pidä ihmetellä, että lapsia syntyy niin vähän. Kaikki on meistä itsestämme kiinni. Toivon, että tähän huutoon vastataan, koska jos me haluamme, että Suo-

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

mi säilyy suomalaisena ja suomalainen yhteiskunta voi hyvin ja ennen kaikkea suomalainen kulttuuri voi hyvin... — johon muuten liittyy, tähän kulttuuriin, kahden edellisen puhujan mainitsema maailmanmestaruus jääkiekossa. Ei se jääkiekkomaajoukkue kasva, ellei niitä nuoria kykyjä ala nousta sieltä perheistä, tyttöjä ja poikia, jotka kasvavat miehiksi ja naisiksi, ja sen jälkeen maailmanmestariksi saattaa tulla, kun harrastusolosuhteet ovat hyvät.

Arvoisa rouva puhemies! Lopetan siihen, että toivotaan, että me ymmärrämme tämän eduskunnassa paljon syvällisemmin. Yhden pienen muutoksen tekeminen ei paljoa auta. Se on tärkeää, että ymmärtäisimme sen, miksi me olemme tähän tilanteeseen tulleet. Lääkärithän sanovat, että ellei diagnoosi ole oikea, niin vaikea on lääkettäkin löytää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.06 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Muutama asia tämän mietinnön osalta ja lain osalta. Tässä samaan aikaan meillä on ollut käsittelyssä lakiesitys, hallituksen esitys 45, joka on näitä tasa-arvotoimielimiä ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan työskentelyä koskevien direktiivien käytäntöpanoa ja liittyy tähän samaan kokonaisuuteen. Myös siellä olemme esittäneet sitä, että sinne lautakuntaan voitaisiin viedä yksilön nostamia asioita ja sitten myöskin ammattiliittojen kautta juttuja, jolloin niitä pystyttäisiin viemään matalan kynnyksen kautta. Eli tämän halusin tässä vielä sanoa.

Sitten tämä oikeussuojakeinojen tarpeellisuus korostuu myös sen takia, koska hyvityksen osalta tilanne on se, että vähimmäismäärä hyvityksessä on tällä hetkellä noin 4 300 euroa, ja jos ajatellaan, että niitä juttuja pitäisi viedä käräjäoikeuteen, niin aika pieni käräjäoikeuden juttu saa olla, että se maksaa noin paljon jo siellä. Tällaiset asiat ovat kuitenkin todistelultaan ja muultaan aika isoja, ja varmaan se oikeudenkäyntiriski on niin iso, että kun katsoo tätä hyvityksen vähimmäismäärää, niin sinne niitä juttuja ei mene sen takia, vaan tänne lautakuntaan niitä pitäisi saada enemmän, mikä on sitten halvempi tehdä.

Myös työhönottotilanteen hyvityksen nostamista olemme esittäneet tässä käsittelyssä, ja sitä kautta myöskin sitä raskaus- ja perhevapaasyrjintää pystyttäisiin siinä tilanteessa ennalta ehkäisemään. Ehkä se pelotevaikutus sen hyvityksen määrästä antaisi siihen sitten työkaluja.

Lasten syntyvyydestä tässä on paljon puhuttu. Taisi aamulla tulla televisiosta Väestöliiton tutkijan näkemys, että myös tämä sosiaalisen median käyttö on vaikuttanut siihen, kuinka meidän syntyvyys on tässä muuttunut, ja kaikkia sellaisia tekijöitä, työelämä on ollut epävarmempaa. Meillä ei varmaan ihan yhtä syytä ole, minkä takia syntyvyys on laskenut. Niitä asioita on paljon, mutta meidän ei itse pidä lisätä sitä kuormaa. Sen takia tämänlaisen lainsäädännön, jossa me katsotaan työelämän tasa-arvokysymyksiä ja yhdenvertaisuuskysymyksiä, pitäisi olla sellaista, että ne vahvistavat sinne työelämään siirtymistä ja luottamusta siihen, että siellä kohdellaan asioita oikein. Sen takia nämä lainsäädännöt ovat erittäin tarpeellisia, vaikka nämä askeleet ovat tässäkin tosi pieniä siihen nähden, miten paljon tämä työelämä nyt on muuttunut näitten hallituksen toimenpiteitten johdosta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedeu.

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

16.09 **Kaisa Garede** ps: Arvoisa puhemies! Äitiysloma, vanhempainvapaat ja hoitovapaa ovat kaikki yhtäläisen tärkeitä lapsen ja perheellistymiseen liittyviä poissaoloja työelämästä. Kenenkään ei tule joutua pelkäämään oman työpaikkansa puolesta perheellistymisen vuoksi. Siksi lakiin tullaan nyt vahvistamaan erityinen suoja raskaus- ja perhevapaa-syrjintää vastaan.

Samoin kuin perhemyönteisyyttä, olisi hyvin tärkeää luoda imetysmyönteistä ilmapiiriä äideille ja koko yhteiskuntaan. Raskaussyrjintään puuttumisen ohella tulisi varmistaa, ettei Suomessa enää tapahtuisi myöskään imetyksen syrjintää, sillä sitä on ollut pitkään valloilla ja on edelleenkin.

Yksi esimerkki tästä on se, että Suomessa annettu imetyssuositus on paljon Maailman terveysjärjestön suositusta lyhyempi. Suomessa täysi-imetystä suositellaan 4–6 kuukauden ikään asti ja tämän jälkeen imetystä yksivuotiaaksi. WHO taas suosittelee täysi-imetystä kuuden kuukauden ikään saakka ja sen jälkeen jatkamaan imettämistä kaksivuotiaaksi tai pidempään. Tämä on erittäin iso ero pienen vauvan elämässä.

Näillä suosituksilla on suuri vaikutus erityisesti nuorten äitien toimintaan. Monet heistä kokevat epävarmuutta eivätkä saa tukea imetyksen jatkamiseen esimerkiksi omilta vanhemmiltaan, vaikka sitä haluaisivat. Suositusten johdosta neuvolan tädit puheillaan ohjaavat uusia äitejä imetyksen lopettamiseen, vaikka moni haluaisi imettää pidempään ja tarvitsisi kannustusta näiden tärkeiden valintojen tekemisissä.

WHO edellyttää vahvaa kansallista sitoutumista imetyksen suojeluun ja tukemiseen. Suomessa imettämisen hyviä puolia ei nosteta riittävästi esiin. Imetyksen hyödyistä tulisi uskaltaa puhua enemmän. Imetys tuottaa lyhyt- ja pitkäkestoisia terveydellisiä ja taloudellisia hyötyjä lapsille, naisille ja koko yhteiskunnalle sekä myös ympäristölle. Rintamaito on parasta, täydellistä ravintoa vastasyntyneelle sekä hyvää vähän vanhemmallekin vauvalle.

Imetyksellä on valtava määrä kiistattomia hyötyjä, joiden vuoksi siihen tulisi tukea ja kannustaa nykyistä vahvemmin, sillä se vähentää vauvojen sairastumisia ja kuolleisuutta myös täällä länsimaissa. Imetys pienentää kätkytkuoleman vaaraa, edistää suoliston hyvän bakteerikannan kehittymistä ja ehkäisee 72 prosenttia ripulitaudeista ja 57 prosenttia hengitystieinfektioista johtuvista sairaalahoidoista. Imetys antaa vauvoille infektiosuojan keuhkokuumetta, korvatulehduksia ja virtsatieinfektioita vastaan.

Imetys tukee suun alueen motoriikan kehittymistä. Imetyksellä on myönteisiä vaikutuksia vauvan keskushermostoon, ja sillä on todettu hyvä vaikutus vuorokausirytmien vahvistamisessa. Imetys suojaa myöhemmällä iällä ylipainoa sekä useita vakavia sairauksia kuten atopia- ja aineenvaihduntasairauksia, leukemiaa, diabetesta, korkeaa kolesterolia, kohonnutta verenpainetta ja keliakiaa vastaan.

Lisäksi on tehty tutkimuksia, missä on havaittavissa pitkän imetyksen lisäävän älykkyyttä. Lisäksi imetys vahvistaa vuorovaikutusta ja antaa läheisyyttä ja ihokontaktia. Hyvä kiintymyssuhde vauvana on tasapainoisten ihmissuhteiden perusta ja pohja koko psyykkiselle terveydelle, mutta on huomioitava, että vaikka imetys ei olisikaan onnistunut, se ei estä vahvan kiintymyssuhteen kehittymistä eikä vauvan tervettä kasvua.

Imetys helpottaa koko perheen elämää, koska vauvan ruoka on aina valmiina, puhtaana, oikean lämpöisenä ja tuoreena. Imetys lisää äidissä oksitosiinia, joka vähentää pelkoa ja ahdistusta. Imetys tuo äidille vahvan äitiyden ja onnistumisen tunteen, joka vahvistaa vanhemmuutta.

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

Pitkä imetys suojaa äitejä rintasyövältä, munasarjasyövältä sekä tyypin 2 diabetekselta. Pitkällä imetyksellä on vaikutus äitien vähäisempään masennusoireiluun. Imetettyjen vauvojen vanhempien on todettu olevan öisin lyhyempiä aikoja hereillä ja nukkuvan enemmän syvää unta. Tämä helpottaa perheen jaksamista pikkuvauva-arjessa.

Imetys on ekologista ja taloudellista, sillä äidinmaidonkorvikkeet eivät ole ilmaisia. Imetyksessä saatu infektiosuoja vähentää imeväisen sairaalahoidon tarvetta, millä saadaan siis taas suuret säästöt.

Imetyksen kuuluisi olla vahva osa suomalaista äitiyttä ja siten vahvistaa perheiden yhteenkuuluvuutta.

Arvoisa puhemies! Perhe on yhteiskunnan perusta. Siksi perheitä ja parisuhteita tulisi tukea tehokkaammin. Tutkimuksen mukaan lapsiperheiden taloudellinen tukeminen lisää syntyvyyttä. Avioerojen määrä tulisi saada laskuun, sillä turvallinen biologinen perhe on lapsen paras kasvualusta. Hyvinvoiva parisuhde ja tasapainoinen taloustilanne antavat mahdollisuuden perheille toteuttaa toivomansa lapsien määrä.

Lapsiperhemyönteinen politiikka sekä päätökset lasten ja perheiden tukemiseen maksavat itsensä pitkällä tähtäimellä moninkertaisesti takaisin. — Kiitos.

16.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä olemme kuulleet, tämä esitys on oikeansuuntainen mutta ei ihan kuitenkaan riittävä. Sen takia valiokunnassa tekemämme vastalauseen lausumaehdotukset olivat varsin tarpeellisia, ja tietysti olisi toivottavaa, että ne nyt sitten menisivät läpi.

Siellä lausumaehdotuksessahan todetaan seuraavaa: 1) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla työnantajan 10 §:ssä säädetyn selvityksen antamista koskevan velvollisuuden laiminlyönnistä asetetaan seuraamuksia.” Ja sitten 2) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita koskevien kanneaikojen yhdenmukaistamista ja arvioi lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä asioiden saattamiselle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn sekä käynnistää mahdollisen lainsäädäntöhankkeen tasa-arvolain kokonais- tai osittaisuudistuksen yhteydessä.”

Elikkä kuten kuulimme, varsin kannatettavia lausumia, ja edustaja Lylyhän onneksi ne aiemmin tuossa esitti ja edustaja Kettunen kannatti, joten asia sillä tavalla etenee. Olisi todella toivottavaa, että nämä lausumat otettaisiin sitten totena ja äänestettäisiin kaikki niiden puolesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.17 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan tässä lopuksi toteaisin vain, että tämän lakiehdotuksen, joka tässä nyt on käsittelyssä, muutokset ovat sillä tavalla tarpeellisia, vaikka ne eivät vie mitenkään kauheasti eteenpäin tätä lainsäädännöllistä tilaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa. Siinä mielessä tämä kannattaa hyväksyä, mutta sanoisin myös sen, mitä edustaja Suhonen tässä toisti, että meillä on erittäin hyvät lausumaehdotukset siellä, että me jatkettaisiin tätä työtä. Niitten lausumaehdotusten tarkoitus on, että laitettaisiin liikkeelle niitä asioita, jotka meidän asiantuntijakuulemisissa ovat tulleet selkeinä epäkohtina. Niitä voitaisiin viedä eteenpäin ja sillä tavalla saataisiin lainsäädäntöä valmisteltua, ja niitä pitäisi tuolla ministeriöissä myöskin tarkalla korvalla kuulla. Toivoisinkin, että eduskunta yksimielisesti voisi hyväksyä nämä lausumaehdotukset, koska nämä

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

puheenvuorot, mitä täällä on kuultu perheystävällisyydestä, vain vahvistavat sen tarvetta, että niitä tehdään ja vielä parannettaisiin suomalaista työelämää siihen suuntaan, että se olisi turvallinen ja siellä pystyy huoletta perheen perustamiseen ja saa siihen tukea ja näin pois päin. Se on aika tärkeä osa.

Me olemme työelämän lainsäädännössä ja eläkelainsäädännössä huomioineet perhevapaista muun muassa niin, että siltä ajalta kun ollaan vanhempainvapaalla, 160 päivää per äiti ja 160 päivää per isä, eläkettä kertyy vähän enemmän kuin olisi töissä ollessa, niin että kyllä me ollaan tätä perheystävällisyyttä myöskin muissa lainsäädännöissä yritetty huomioida, mutta nämä eivät aina tule kauhean kovasti esiin. Tämä on myöskin kokonaisuus, joka pitää muistaa.

Viedään tätä lainsäädäntöä parempaan suuntaan ja hyväksytään nuo lausumat, niin että me saadaan sitä kehitystä vietyä eteenpäin. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.